

AKADÉMIA POLICAJNÉHO ZBORU V BRATISLAVE

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

NÁVRHY DE LEGE FERENDA K PROJEKTU

APVV-17-0217

SLUŽOBNÉ ZÁKROKY PRÍSLUŠNÍKOV POLICAJNÉHO ZBORU A APLIKÁCIA ZÁSADY PRIMERANOSTI Z TRESTNOPRÁVNEHO A ADMINISTRATÍVNOPRÁVNEHO HĽADISKA

Publikovanie návrhov de lege ferenda v zmysle požiadaviek osnovy projektu APVV-17-0217 – Služobné zákroky príslušníkov Policajného zboru a aplikácia zásady primeranosti z trestnoprávneho a administratívneho hľadiska

Na základe doteraz vykonávaných aktivít v rámci projektu APVV-17-0217 – Služobné zákroky príslušníkov Policajného zboru a aplikácia zásady primeranosti z trestnoprávneho a administratívneho hľadiska, a s prihliadnutím na fázu vlastného výskumu projektu APVV v rozmedzí od 1.1.2020 do 30.6.2021, boli v predmetnej oblasti na odbornom seminári „**AKTUÁLNE PROBLÉMY REALIZÁCIE SLUŽOBNÝCH ZÁKROKOV V PRAKTICKEJ ROVINE**“, ktorý sa uskutočnil dňa 06. 09. 2021 až 08. 09. 2021 v Centre výcviku Lešť, prezentované nasledovné návrhy de lege ferenda:

- **Zavedenie kamerových systémov – moderné smartphone a mobilné aplikácie**
- **Právna ochrana príslušníka PZ pred verbálnymi útokmi**
- **Zvýšenie ochrany príslušníkov PZ pred útokmi na sociálnych siet'ach**
- **Podpora zo strany MV SR – najmä právna podpora**
- **Zníženie administratívnej záťaže radových príslušníkov PZ**
- **Vytvorenie jednotného informačného systému interných predpisov pre potreby praxe**
- **Potreba zmeny výcviku z pohľadu pravidelného vyhodnocovania bezpečnostnej situácie a bezpečnostného prostredia v kontexte zdokonaľovania a upevňovania návykov a zručností policajta. Zavedenie modelových situácií do výcviku. Zaradenie do metodiky postupnosti a gradácie použitia jednotlivých donucovacích prostriedkov v rámci policajne-relevantnej udalosti**
- **Doplniť praktický výcvik policajta aj o rozšírené pravidelné teoretické vzdelávanie s cieľom zdokonaľovania si vedomostí a znalosti aktuálnej právnej úpravy, relevantnej judikatúry a pod.**
- **Zavedenie záväzného stanoviska príslušných subjektov na úrovni PPZ k posúdeniu správnosti, zákonnosti a primeranosti taktiky a postupu pri konkrétnom služobnom zákroku v kontexte zvýšenia ochrany policajta**
- **Vymedzenie základných mantinelov pri aplikácii konkrétnych právnych ustanovení, eliminácia realizácie ustanovenia nad rámec jasnej dikcie zákona**

- **Ujasnenie si skutočnosti, že policajt prvého kontaktu je primárne povinný postupovať v zmysle zákona o Policajnom zbore**
- **Zavedenie PIT Manévra**
- **Inovácia výstroje a výzbroje príslušníkov PZ**
- **Zlepšenie technického vybavenia príslušníkov PZ**
- **Zvýšenie právneho povedomia ľudskoprávnej dimenzie u príslušníkov PZ**
- **Zlepšenie komunikačných a verbálnych schopností pre príslušníkov PZ – významný aspekt pri prvotnom riešení sporov.**

- **Zavedenie kamerových systémov:** pri realizácii služobných zákrokov, za použitia donucovacích prostriedkov by bolo potrebné zabezpečiť kamerové záznamy zo všetkých zákrokov, čo môže prispieť k transparentnosti, ako aj zákonnosti samotnej realizácie služobných zákrokov. Slovenská republika už niekoľko krát zvažovala zavedenie kamerových systémov, ktoré budú dokumentovať priebeh realizácie služobných zákrokov. Je však potrebné zdôrazniť, že sa nejedná o jednoduchú otázku z hľadiska práva, z hľadiska technického zabezpečenia, či iných aspektov nevyhnutných na plnohodnotné fungovanie takéhoto systému. Pôvodnými krajinami, ktoré začali vyžívať kamerové systémy ako prvé sú Spojené štáty americké, Veľká Británia, Nemecko a napríklad aj Holandsko. Slovenská republika už v priebehu roku 2019 plánovala zaviesť kamerové systémy pre príslušníkov Policajného zboru s cieľom väčšej transparentnosti výkonu služobných zákrokov, ako aj samotnej ochrany policajtov.

Aké sú teda konkrétne možnosti využívania kamerových systémov. V toto prípade je možné nahliadnuť do úprav niektorých krajín, ktoré takéto systémy využívajú pri realizácii služobných zákrokov. Konkrétne to môžu byť tieto kamerové systémy.

- a) Kamerový systém, ktorý je umiestnený v prednej časti uniformy, a ktorý zároveň splýva s uniformou.
- b) Kamerový systém, ktorý je umiestnený v prednej časti uniformy, ktorý je jasne viditeľný z diaľky.
- c) Kamerový systém, ktorý je umiestnený na ramene, a ktorý je súčasťou uniformy, a ktorý je jasne viditeľný z diaľky.
- d) Kamerový systém, ktorý je umiestnený na ramene, a ktorý je súčasťou uniformy, zároveň splýva s uniformou.
- e) Kamerový systém, ktorý je umiestnený na ochranných okuliaroch.
- f) Kamerový systém umiestnený na prilbe, inej pokrývke hlavy.

g) Kamerový systém, ktorý je umiestnený za uniformu, pričom je ponechaný len otvor pre snímanie obrazu a zvuku.

h) Smartphone, ktorý je možné umiestniť za uniformu, pričom je ponechaný len otvor pre snímanie obrazu a zvuku. Smartphone by bolo možné využívať aj na iné aktivity spojené so služobnou činnosťou policajta.

Predstavené možnosti majú spoločný cieľ. Je však potrebné vybrať ten, ktorý čo najlepšie naplní účel kamerového systému.

Pred samotným zavedením je potrebné skúmať niekoľko podstatných náležitostí a podmienok, ktoré musia byť vyriešené, aby mohol byť účel kamerových systémov naplnený. Nevyhnutné je legálne zakotvenie využívania kamerových systémov, aby sa predišlo akýmkoľvek pochybnostiam o neoprávnených zásahoch do osobnostnej sféry dotknutých osôb. Potrebné by bolo prijať zákonnú úpravu, resp. novelizáciu existujúcej úpravy, ktorá by definovala oprávnenie príslušníka Policajného zboru využívať pri realizácii akéhokoľvek služobného zákroku kamerový systém, bez toho, že by neadekvátne zasahoval do osobnostnej sféry dotknutej osoby. Zároveň zdôrazniť, zákonnou úpravou, aby osoba voči, ktorej smeruje služobný zákrok strpela nahrávanie prostredníctvom kamerových systémov. Docielilo by sa tým, že nebudú žiadne eventuálne námietky nezákonnosti zhotovovania obrazových, resp. obrazovo zvukových záznamov z realizovaného služobného zákroku. Je to elementárna požiadavka na samotné využívanie kamerových systémov pri výkone služobných zákrokov, resp. donucovacích prostriedkov.

Nevyhnutné je aj viditeľné označenie, že služobný zákrok je zaznamenávaný. V tomto smere je potrebné umiestniť na samotné zariadenie alebo uniformu príslušníka Policajného zboru jasne viditeľný nápis, že zákrok je nahrávaný. Príkladom je označenie „AUDIO, VIDEO“, resp. označenie „NAHRÁVANIE“. Správne by bolo uvedenie takéhoto názvu v dvojazyčnej mutácii, teda v slovenskom jazyku a aj v anglickom jazyku. Viditeľným nápisom bude automaticky osoba, voči ktorej smeruje služobný zákrok, upovedomená o zaznamenávaní zákroku, resp. inej aktivity voči nej. Zároveň takýto nápis bude pôsobiť preventívne, nakoľko osoba si bude vedomá, že jej slová, činnosť je zaznamenávaná a nebude môcť namietat' neprimeranosť zákroku, resp. krivo obviňovať príslušníka Policajného zboru z neaktívnosti, resp. iných nepodložených skutočností.

Rovnako potrebným krokom je výber správneho systému, ktorý bude ľahko využiteľný v teréne a nebude nadmerne zaťažovať príslušníkov PZ, ktorí budú realizovať služobný zákrok, resp. donucovacie opatrenie. Je potrebné analyzovať všetky dostupné moderné technológie a vybrať ten model, ktorý zodpovedá najnovším technologickým poznatkom. Znamená to že

relevantné orgány, ktoré pracujú na zavedení kamerového systému by sa mali zaoberať najnovšou dostupnou technológiou. Je potrebné podotknúť, že menšie kamerové systémy sú nahrádzané postupne kamerovými systémami, ktoré sú budované na okuliaroch, resp. na hornej časti uniformy. Zavádzané je používanie smartphónov namiesto kamerových systémov označovaných ako „black-box“. Výhodou smartphónu je v tomto prípade, že je pomerne malý a ľahký. Je ho možné kamuflovať za uniformu, resp. určitú časť oblečenia, pričom bude tam voľný priestor na kameru s mikrofónom. Zároveň je možné smartphone používať aj ako prostriedok k zisťovaniu relevantných informácií pre policajta, resp. komunikáciu policajta s operačným strediskom a podobne. Vhodná by bola existencia aplikácie, ktorej obsahom by bolo zozbieranie relevantných právnych noriem, metodík, vzorov extrémistických materiálov, atď. ak aj iných informácií, ktoré policajt k výkonu svojej činnosti potrebuje. Smartphone by mohol byť teda využitý pre komunikáciu, ako pomôcka k získavaniu informácií, zároveň aj ako kamerový systém, ktorý by nahrával a ukladal získané dáta. Zároveň je však potrebné rozlišovať, či chceme kamerovým systémom preventívne pôsobiť alebo chceme získavať dôkazy. Ak chceme kamerovým systémom zároveň preventívne pôsobiť bolo by lepšie, ak by bol kamerový systém viditeľný. Ak chceme získavať dôkazy je vhodnejšie kamerový systém skryť, s tým že označenie o nahrávaní by bolo viditeľné v oboch prípadoch.

Nevyhnutné bude zabezpečiť ochranu získaných záznamov, resp. informácií a údajov. V tomto smere sú viaceré možnosti. V prvom prípade bude samotný systém zálohovania získaných údajov zverený do gescie Ministerstva vnútra, ktorý odkúpi potrebné informačné systémy nevyhnutné na zálohovanie získaných dát. Druhou možnosťou je zazmluvnenie právnickej osoby, ktorá bude dáta zálohovať pre potreby ďalšieho využívania pre Policajný zbor, resp. Ministerstvo vnútra. Bude však nevyhnutné zabrániť akémukoľvek eventuálnemu úniku a neoprávneným zásahom do získaných dát. Prikláňame sa k prvému riešeniu, teda že systém ako celok bude zverený do rúk Ministerstva vnútra.

Určitou prekážkou budú finančné nároky na zriadenie takýchto systémov, ako aj samotné udržiavanie systému, vrátane personálnej matice, ktorá bude vedieť so získanými dátami pracovať. Finančná náročnosť na zavedenie celého systému je enormná. Je však potrebné zvážiť, či potrebujeme väčšiu transparentnosť pri realizácii služobných zákrokov a donucovacích prostriedkov, alebo budeme zdôrazňovať finančnú náročnosť projektu a vnímať tak kritiku z domáceho ale aj zahraničného prostredia. Vhodné by bolo, v tomto prípade, využiť čerpanie z prostriedkov Európskej únie.

Rovnako je potrebné poukázať na konkrétne výhody kamerových systémov, ktoré by monitorovali realizáciu služobných zákrokov, resp. donucovacích prostriedkov.

Prvou výhodou je samotná ochrana príslušníka Policajného zboru. Mnoho krát sa stáva, že policajt je obvinený z porušenia zásady priemernosti pri výkone služobného zákroku. Proces dokazovania býva často veľmi náročný, až nemožný. Nasleduje kritika na Policajný zbor, často aj odsúdenie nie len konania, ale aj samotného policajta, bez preukázania viny príslušnými orgánmi, ktoré ako jediné rozhodujú o vine a prípadnom treste. Tu je zrejmé porušovanie zásady prezumpcie neviny, čo si médiá, časť spoločnosti neuvedomujú. Zavedením kamerových systémov by bolo zároveň aj určitou ochranou policajta, nakoľko jeho zákrok, správanie osoby voči ktorej zákrok smeruje, ako aj ďalšie okolnosti sú priamo zaznamenané prostredníctvom kamerového systému. Takýmto záznamom je možné rýchlo a efektívne vyhodnotiť konanie osôb, voči ktorej smeruje služobný zákrok ako aj správanie policajta, najmä vo vzťahu k zákonnosti a primeranosti služobného zákroku.

Druhou výhodou je ochrana osoby, ktorá namieta nezákonnosť a neprimeranosť služobného zákroku. Takáto osoba môže poukázať, že zákrok bol neprimeraný a zároveň môže požadovať preskúmanie záznamu, ktorý jej tvrdenia potvrdí, resp. vyvráti. Zabráni sa aj tomu, že osoby, voči ktorým smeruje zákrok si samotné vyhodnotia neprimeranosť a krivo obvinia policajta z jeho konania, ktoré však mohlo byť absolútne zákonné a primerané danej situácii a správaniu konkrétnej osoby. Existenciou záznamu z kamerového systému bude možné efektívne preukázať reálnosť podozrení danej osoby a zároveň ak bude podozrenie opodstatnené, tak samotná osoba bude môcť poukázať na záznam, kde policajt realizoval zákrok nezákonným spôsobom a porušil zásadu primeranosti, ako aj konkrétne práva a slobody takejto osoby. Kamerový záznam, tak môže byť prospešný pri ochrane práv a právom chránených záujmov osoby, voči ktorej zákrok smeruje.

Treťou výhodou je skutočnosť, že záznam získaný z kamerového systému je možné použiť ako dôkazný prostriedok pre potreby trestného konania, resp. iného relevantného konania, ktoré sa týka danej veci, prešetrenia podozrenia z porušenia zásady zákonnosti, či primeranosti. Záznam umožní dôsledné prešetrenie danej veci a priniesť jasný záver o akýchkoľvek pochybnostiach. Záznam, ako dôkazný prostriedok, môže poslúžiť tak orgánom činným v trestnom konaní, resp. iným relevantným orgánom ako aj napríklad obhajobe poškodenej osoby, ktorá môže svoje tvrdenia o akýto záznam opierať.

Predstavené výhody môžu reálne napomôcť jednej, či druhej strane pri hodnotení služobných zákrokov za realizácie donucovacích prostriedkov.

- **Ochrana príslušníkov PZ pred verbálnymi útokmi** – súčasná právna úprava neobsahuje prostriedky ochrany príslušníka PZ pred verbálnymi útokmi, ku ktorým nezriedka dochádza v súvislosti s výkonom služobnej činnosti, obzvlášť služobných zákrokov.

Trestnoprávne možno postihovať len verbálne prejavy spočívajúce vo vyhrážke smrťou, ublížením na zdraví, alebo spôsobením malej škody. „Bežné“ nadávky a iné vulgárne prejavy voči príslušníkovi PZ nezakladajú žiadnu právnu zodpovednosť. V zmysle § 8 ods. 1 zákona o Policajnom zbore je pritom policajt pri vykonávaní služobnej činnosti povinný dbať aj na svoju vlastnú česť, vážnosť a dôstojnosť. Platný právny stav do značnej miery limituje možnosti policajta plniť vyššie uvedenú zákonom uloženú povinnosť. Verbálne útoky voči príslušníkom PZ pritom majú viaceré negatívne dôsledky:

- počas zásahov polície, najmä pri hromadných narušeniach verejného poriadku, môžu spôsobiť eskaláciu situácie až k fyzickému násiliu
- nepriaznivo ovplyvňujú psychiku policajta (najmä s ohľadom na skutočnosť, že ich musí strpieť, pričom dôvodom týchto útokov je neraz len riadne plnenie služobných povinností)
- celkovo znižujú atraktivitu povolania príslušníka PZ aj pre potenciálnych záujemcov o vstup do PZ.

Vzhľadom k tomu, že verbálny útok predsa len nedosahuje stupeň spoločenskej závažnosti trestného činu útoku na verejného činiteľa (kde sa vyžaduje použitie násillia, alebo vyhrážka usmrtením, ublížením na zdraví, alebo spôsobením malej škody) považujeme za dostatočné zakotvenie ochrany príslušníka PZ v rovine administratívnoprávnej. Navrhujeme zavedenie novej skutkovej podstaty k už existujúcemu „Priestupku proti verejnému poriadku“, ktorého jednotlivé skutkové podstaty sú obsiahnuté v § 47 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch. Inšpiráciou môže byť ustanovenie § 154 ods. 2 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon, v zmysle ktorého bol za trestný čin útoku na štátny orgán zodpovedný aj ten, „*Kto hrubo urazí alebo ohovorí štátny orgán pri výkone jeho právomoci alebo pre tento výkon...*“. Po primeraných modifikáciách (napr. nahradenie pojmu štátny orgán pojmom príslušník Policajného zboru) by takto formulovaná skutková podstata priestupku poskytovala príslušníkom PZ dostatočnú mieru právnej ochrany na efektívnejšie vykonávanie služobných činností priamo v teréne.

- **Zvýšenie ochrany príslušníkov PZ pre útokmi na sociálnych sieťach** – covid ochorenie a tým súvisiaca pandemická situácia poukázala na zvýšenú potrebu ochrany príslušníkov PZ pred útokmi, ktorí sa čoraz viac odohrávajú v kybernetickom priestore, prostredníctvom sociálnych médií. Útoky na jednotlivých príslušníkov, častokrát, hraničia s trestnoprávnym postihom voči osobám, ktoré adresujú vyhrážky príslušníkom PZ, ktorí realizovali služobný zákrok, dokonca aj im rodinným príslušníkom. Preto zastávame názor, že je nevyhnutné zvýšiť ochranu príslušníkov PZ, a to primárne odstránením identifikátora –

mena a priezviska z rovnošaty. Na rovnošate je uvedené unikátne číslo (ČOZ), ktorým je možné príslušníka PZ identifikovať, ak by to bolo potrebné v prípade podozrenia z porušenia zásad primeranosti, resp. zákonnosti pri vykonávanom služobnom zákroku alebo aj inom protiprávnom konaní, ktorého by sa dopustil príslušník PZ. Navrhované legislatívne aktivity v tejto oblasti plne podporujeme. Zároveň je však potrebné poskytnúť príslušníkom PZ aj právnu podporu pri riešení eventuálnych útokov na sociálnych sieťach alebo aj fyzických útokoch. Tu by bolo vhodné vytvoriť systém, ktorý by poskytoval ochranu, primárne právnu ochranu, príslušníkom PZ v procesoch ochrany ich porušených práv, resp. právom chránených záujmov. Záujmov Ministerstva vnútra SR by mala byť jednoznačná podpora príslušníkov PZ pri realizácii služobných aktivít.

- **Právna podpora zo strany Ministerstva vnútra SR** – Zastávame názor, že je potrebné poskytnúť príslušníkom PZ aj právnu podporu pri riešení eventuálnych útokov na sociálnych sieťach alebo aj fyzických útokoch. Bolo by vhodné vytvoriť systém, ktorý by poskytoval ochranu, primárne právnu ochranu, príslušníkom PZ v procesoch ochrany ich porušených práv, resp. právom chránených záujmov. Záujmov Ministerstva vnútra SR by mala byť jednoznačná podpora príslušníkov PZ pri realizácii služobných aktivít. Aktuálna právna podpora zo strany odborových zväzov je vítaná. Vhodné by však bolo vytvoriť mechanizmus podpory príslušníkov PZ priamo ministerstvom, ktoré by aj prostredníctvom právnej pomoci bolo nápomocné v konaniach, kedy došlo k porušeniu právom chránených záujmov príslušníkov PZ.
- **Právne vedy, ako základ činnosti príslušníkov PZ** - právo je absolútnym základom vytvárania efektívnych nástrojov, ako aj základom pre samotnú realizáciu činností príslušníkov Policajného zboru. Pre efektívny výkon práv a oprávnení príslušníkov Policajného zboru je nevyhnutné dodržiavať zákonnosť. Je to základ úspechu akéhokoľvek úkonu, ktorí príslušník realizuje. V opačnom prípade sú takéto úkony nulitné, zmarené, čo v konečnom dôsledku poukazuje na neschopnosť štátnej zložky dodržiavať základný princíp, a teda zákonnosť. Pre efektívne realizovanie aktivít príslušníka Policajného zboru v jednotlivých oblastiach jeho pôsobenia je nevyhnutná spolupráca s inými inštitúciami. Ako príklad je možné spomenúť spoluprácu orgánov činných v trestnom konaní medzi sebou, teda príslušníka Policajného zboru a prokurátora. Táto vzájomná spolupráca je nevyhnutným predpokladom úspechu v rámci trestného konania, kde sú určité osoby podozrivé zo spáchania trestného činu. Z praxe mnoho krát zaznieva, že príslušník Policajného zboru robí svoju prácu, ktorú mu prokurátor sťažuje, napríklad svojou nečinnosťou, odmietavými stanoviskami. Prokurátor sa na druhej strane sťažuje na

nedostačujúce podklady, právnu kvalifikáciu skutku, vágnosť, zlú dôkaznú situáciu a podobne. Aj v súčasnosti je v rámci OČTK prítomný interný spor, kde má tak príslušník Policajného zboru, ako aj prokurátor svoju pravdu. Ich spolupráca je však esenciálnou požiadavkou úspešnosti trestného konania. Z tohto dôvodu zastávame názor, že je nevyhnutné vytvoriť diskusnú platformu medzi príslušníkmi Policajného zboru a prokurátormi, ktorá by bola určite prínosná pre obe strany. **Vhodné by bolo vytvoriť takúto platformu v rámci celého Slovenska, nakoľko spolupráca medzi príslušníkmi Policajného zboru a prokurátormi je v jednotlivých okresoch rôzna. Takáto platforma by mala byť vytvorená na pravidelnej báze a mala by byť otvorená čo najširšiemu okruhu dotknutých osôb.** Nemala by to byť platforma otvorená len pre obmedzený počet príslušníkov Policajného zboru a prokurátorov. Takýmto spôsobom je možné zabezpečiť pravidelnú komunikáciu a najmä výmenu relevantných informácií k jednotlivým prípadom a zefektívniť tak priebeh samotného trestného konania. Problematickou oblasťou je aj nejednotný postup, resp. rôznorodá interpretácia právnych predpisov v rámci Policajného zboru. Tento negatívny fenomén je v podmienkach Slovenskej republiky je žiaľ prítomný aj v mnohých ďalších oblastiach, ako sú súdy, či prokuratúra. V praxi sa je možné stretnúť s tým, že napríklad vyšetrovateľ spracúva relevantné uznesenie vzhľadom na štádium trestného konania. Pri spracovaní postupuje v zmysle ustanovení zákona č. 301/2005 Z.z. Trestného poriadku. Po spracovaní uznesenia v súlade s aktuálnou právnou úpravou, ho predloží nadriadenému. Uznesenie je však odmietnuté nadriadeným a to z dôvodu, že používajú inú šablónu. Problém je v tom, že v niektorých prípadoch sú tieto šablóny zastarane a nereflektujú aktuálny právny stav. Takýto nesúlad spôsobuje nulitu právneho úkonu, čo má negatívny dopad na prebiehajúce trestné konanie. Uvedený príklad sa týka konkrétnej, špecifickej oblasti. V praxi sa je však možné stretnúť s mnohými obdobnými prípadmi. Aj v tomto prípade je potrebné poukázať na dôležitosť práva, ako aj sledovanie rôznych zmien, ktoré novelizácie prinášajú. Je potrebné klásť dôraz na jednotný postup a jednotnú interpretáciu. Len takýmto spôsobom je možné zabezpečiť, čo najefektívnejšie plnenie služobných aktivít. Príslušník Policajného zboru musí poznať právne predpisy. Je to nevyhnutným predpokladom realizácie akejkoľvek z jeho aktivít. Z tohto dôvodu je potrebné zdôrazniť význam vyučovania právnych predmetov, či už na odborných školách alebo na Akadémii Policajného zboru v Bratislave. Právo, reprezentované jednotlivými právnymi odvetviami, má svoje opodstatnenie v rámci vzdelávacieho procesu. Je však potrebné klásť dôraz na vzdelávací proces, kde budú vyvážené teoretické poznatky, ako aj praktické skúsenosti. Takouto

kombináciou je možné pripraviť vzdelaných príslušníkov Policajného zboru, ktorí budú pripravení na výkon služby. Vzdelávanie je prostriedkom, ktorým je možné odstrániť neznalosť určitých právnych predpisov, či nesprávnosť realizácie zákonných postupov. Aj takýmto spôsobom je možné vyhnúť sa prípadom, kedy príslušník Policajného zboru vykoná služobný zákrok, resp. iný relevantný úkon, ktorý následne prokurátor odmietne/zruší z dôvodu nedodržania zákonnosti, samotného zákonného postupu. Takýchto prípadov je evidovaných pomerne veľa, a práve vzdelávací proces môže byť nápomocný pri eliminácii, resp. minimalizácii takýchto postupov, ktoré niekedy umožnia páchatelom trestných činov byť na slobode.

- **Zníženie administratívnej záťaže radových príslušníkov PZ** – z praxe čoraz viac zaznievajú požiadavky na zefektívnenie existujúcich informačných systémov, ktoré sú príslušníkmi PZ využívané na každodennej báze. Informatizáciou dôjde k zníženiu administratívnej záťaže, ktorá je v súčasnosti enormná. Jednotlivé úkony príslušníkov PZ musia byť zdokumentované, čo v mnohých prípadoch znamená po ukončení hliadkovania (inej aktivity) administratívne dokumentovanie realizovanej služobnej činnosti. Vo viacerých krajinách existujú informatizované postupy, ktoré uľahčujú túto činnosť príslušníkov PZ, a zároveň im dávajú priestor na realizáciu iných aktivít, ktoré môžu byť prínosnejšie primárne pre spoločnosť a jednotlivých občanov.
- **Vytvorenie jednotného informačného systému interných predpisov pre potreby praxe**
  - V súčasnosti je obrovské množstvo zákonných ale aj podzákonných, interných predpisov, ktoré regulujú jednotlivé aktivity príslušníkov Policajného zboru. Obrovské množstvo takýchto predpisov spôsobuje neprehľadnosť a takmer nereálnosť mať vedomosť o všetkých ustanoveniach takýchto predpisov. Na mieste je teda vyvolanie odbornej diskusie, ktorej cieľom by malo byť sprehládnenie aktuálnych predpisov (zákonných, aj podzákonných) pre potreby praxe. Sprehládnenie by bolo značným prínosom pre príslušníkov Policajného zboru, ktoré by sa dokázali efektívnejšie orientovať vo veľkom množstve predpisov. Výstupom by mala byť snaha o vytvorenie jednotného informačného systému interných predpisov, ktoré sprehládnia samotné používanie. Uvedené by bolo prínosom pre prax.
- **Zvýšenie právneho povedomia ľudskoprávnej dimenzie u príslušníkov PZ** – základné ľudské práva a slobody sú základom pre zákonnosť realizovaných služobných zákrokov. Realizáciou služobných zákrokov dochádza do zásahov do základných ľudských práv a slobôd dotknutých osôb. Je preto nevyhnutné neustále zvyšovanie právneho povedomia príslušníkov PZ v oblasti základných ľudských práv a slobôd. Príslušník PZ musí mať na

zreteli zákonnosť a primeranosť služobných zákrokov, resp. používaných donucovacích prostriedkov. Príslušníci PZ by mali byť kontinuálne vzdelávaní o základných ľudských právach a slobodách, ktoré služobnými zázkrokmi narúšajú. Potreba vzdelávania v tejto oblasti je potrebná aj pre ochranu samotného príslušníka PZ. Aj policajt, ktorý je v postavení verejného činiteľa, disponuje všetkými základnými ľudskými právami a slobodami. Je možné namietat' zúžený režim, ktorý vyplýva z výkonu jeho funkcie. Avšak osobnostné práva sú garantované aj verejnému činiteľovi. Je potrebné poukázať aj na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý sa vyjadril k postaveniu príslušníka Policajného zboru, ako verejného činiteľa a ochrane jeho základných práv a slobôd. Skutočnosť, že policajt ako verejný činiteľ musí strpieť vyhotovenie zvukových alebo obrazových záznamov potvrdzuje aj Ústavný súd Slovenskej republiky v jednom zo svojich rozhodnutí:

- **"Podľa právneho názoru ústavného súdu za súčasť základného práva na súkromie a ani za prejav osobnej povahy (v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka) nemožno u verejného činiteľa zamestnanca mestskej polície považovať výkon jeho zákonom upravenej služobnej právomoci na verejnosti. Zatiaľ čo do súkromia osôb, a teda aj do predmetu ochrany osobnosti patria zásadne otázky týkajúce sa ich intímnej sféry (písomnosti osobnej povahy, zvukové záznamy prejavov osobnej povahy), v prípade výkonu ústavnej alebo zákonnej právomoci verejných činiteľov na verejnosti ide o diametrálne odlišné otázky verejnej, a nie súkromnej sféry, ktoré nemožno v žiadnom prípade považovať za súčasť ich základného práva na súkromie."**¹

Judikát Ústavného súdu zároveň zdôrazňuje:

„Verejní činitelia si musia byť vedomí toho, že budú vystavení pozornosti verejnosti a budú musieť akceptovať výkon práva na informácie zo strany verejnosti minimálne v tom rozsahu, v akom svoje ústavné alebo zákonné právomoci vykonávajú na verejnosti, resp. v styku s verejnosťou. **Takémuto právnemu režimu prirodzene nepodliehajú otázky spadajúce do rozsahu základného práva na súkromie fyzickej osoby.**"²

Práve posledná veta umožňuje policajtovi chrániť svoje základné práva a slobody, v tomto prípade osobnostné práva, garantované právnym poriadkom, nakoľko je fyzickou osobou a osobnostné práva Ústava Slovenskej republiky priznáva každému.

---

¹ Rozhodnutie Ústavného súdu SR č. 10/2001

² Rozhodnutie Ústavného súdu SR č. 10/2001

Vyššie uvedené potvrdzuje aj judikát Ústavného súdu 44/2000:

„...**Toto právo nemožno odňať ani osobám verejného záujmu (vrátane verejných činiteľov)**, ak sa domnievajú, že v dôsledku výkonu slobody prejavu a práva na informácie došlo k neoprávnenému zásahu do ktoréhokoľvek z ich základných práv upravených v čl. 16 a čl. 19 ústavy, nakoľko ich postavenie ako verejných činiteľov ich nevyklučuje z možnosti uplatňovania občianskoprávnej, prípadne trestnoprávnej ochrany svojej osobnosti.“³

Z uvedeného je možné prijať záver, že príslušníkovi Policajného zboru prislúchajú základné práva a slobody, vrátane osobnostných práv. Pri výkone svojej funkcie je povinný strpieť zásahy do osobnostnej sféry, avšak nie je právne v poriadku, ak sa takéto záznamy objavujú v médiách, na sociálnych sieťach a podobne. Je potrebné vymedziť hranicu kedy je vyhotovenie a publikovanie záznamu v súlade s právom a právom chránenými záujmami. Keby vyhotovený záznam autor použil pre potreby kontroly alebo inšpekcie policajnt by nemohol v žiadnom prípade namietat' porušenie jeho osobnostných práv, ktoré boli vyhotovením záznamu narušené. V takomto prípade záznam slúži pre potreby kontroly, resp. inšpekcie na ďalšie šetrenie napr. v prípade podozrenia zo spáchania trestného činu zo strany príslušníka polície. V opačnom prípade je prípustné, aby sa dotknutý príslušník Policajného zboru domáhal súdnou cestou nápravy svojich porušených práv. Je teda potrebné vymedziť jasnú hranicu kedy je záznam a jeho zverejnenie zásahom do práva slobôd a kedy nie je. Táto hranica by mala byť jednoznačná a mali by si ju osvojiť tak samotní príslušníci polície ako aj občania, či média ktoré sú v kontakte s políciou v každodennom živote.

Záverom je potrebné zdôrazniť, že právo, právny poriadok musia byť základom pre ochranu základných hodnôt, na ktorých je postavený demokratický štát, kde je garantovaná ochrana základných práv a slobôd tak občanov, ako aj osôb, ktoré pracujú v bezpečnostných zboroch, ktorých zákon oprávňuje realizovať služobné zákroky, či donucovacie prostriedky, ktorým je zverená právomoc ochraňovať vnútorný poriadok a všetky objekty chránené zákonom.

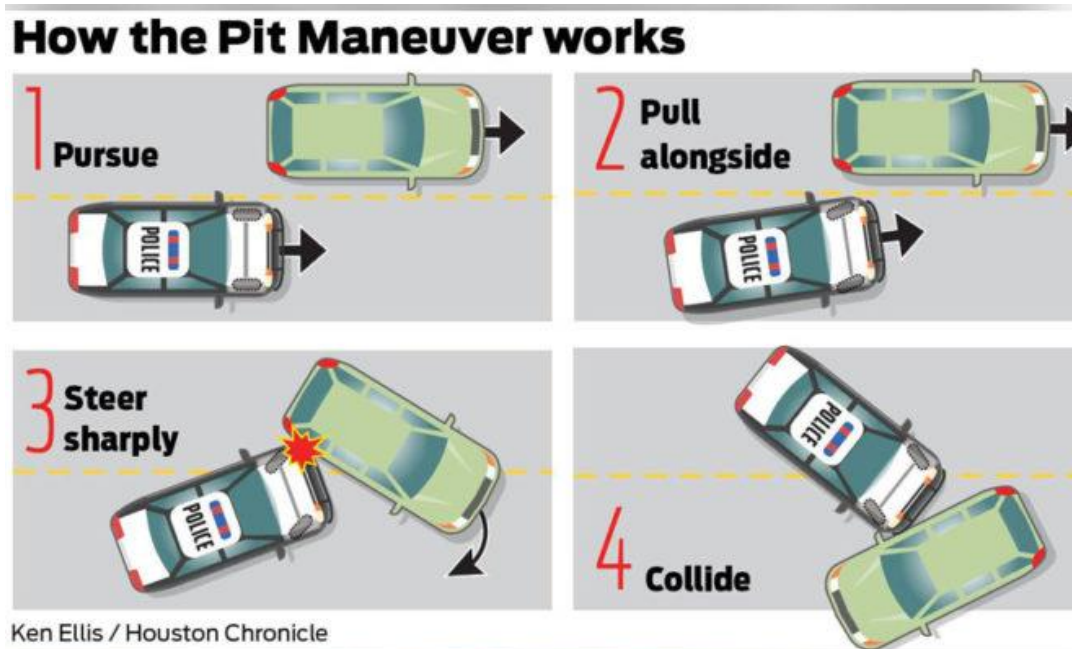
- **Zlepšenie komunikačných a verbálnych schopností pre príslušníkov PZ** – komunikácia a komunikačné spôsoby sú v súčasnosti základným predpokladom úspešnosti realizácie služobných zákrokov. Verbálna komunikácia by sa mala bez pochyb dostávať do popredia a mala by byť súčasťou vyučovacieho procesu tak na stredných odborných školách, ako aj

---

³ Rozhodnutie Ústavného súdu SR č. 44/2000

na Akadémii Policajného zboru v Bratislava. Rétorika je nevyhnutným aspektom komunikácie a zároveň **významným aspektom pri prvotnom riešení sporov**, s ktorými sa príslušník PZ stretáva na každodennej báze. Zastávame názor, že rétorika je nevyhnutným aspektom úspechu na všetkých úrovniach riadenia PZ. Prínosom pre PZ by bolo zavedenie rétoriky do vyučovacieho procesu prínosom, najmä vo vzťahu komunikácie príslušník PZ a občan, ako aj komunikácie podriadený a nadriadený.

- **Zavedenie pit manévra** – pit manéver je účinným nástrojom, ktorý je využívaný v mnohých krajinách, ako aj efektívny nástroj. Zastávame názor, že pit manéver by mal byť právne regulovaný aj v právnom poriadku Slovenskej republiky a zároveň aj využívaný v praktickej rovine.

- **Vymedzenie základných mantinelov pri aplikácii konkrétnych právnych ustanovení, eliminácia realizácie ustanovenia nad rámec jasnej dikcie zákona** (Např. zastavovať dopravný prostriedok môže policajt bez konkretizovaného opodstatnenia kedykoľvek počas realizácie služobnej činnosti za účelom plnenia úloh PZ. Na druhej strane pri prehliadke dopravného prostriedku musí policajt na základe profesijných skúseností, podľa miestnej, osobnej i vecnej znalosti zvážiť a vyhodnotiť všetky relevantné údaje a podľa vlastného odborného presvedčenia zrealizovať prehliadku dopravného prostriedku. Asi najpodstatnejším je pri vykonávaní prehliadky zvážiť, podľa akého právneho predpisu bude postupovať, tzn. či vyhodnotil situáciu len ad hoc alebo či má nespochybniteľnú vedomosť o spáchaní trestného činu.)

Zhrnutie

Cieľom formulovania a publikovania návrhov de lege ferenda je primárne vyvolať diskusiu, ktorá by mala vyústiť k prijatiu konsenzu ohľadom prezentovaných návrhov, a to najmä ohľadom ich implementácie do štruktúr Policajného zboru. Cieľom zavádzania prezentovaných návrhov je zefektívniť fungovanie Policajného zboru, ako aj zdokonaľiť oblasť realizácie služobných zákrokov, či už po technickej alebo právnej stránke.

Práve riešením projektu APVV-17-0217 – Služobné zákroky príslušníkov Policajného zboru a aplikácia zásady primeranosti z trestnoprávneho a administratívnoprávneho hľadiska sa má prispieť k posilneniu zásad primeranosti a zákonnosti pri realizácii služobných zákrokov, ako aj legálnemu a primeranému použitiu donucovacích prostriedkov. Riešiteľský kolektív konkrétnymi krokmi, ktoré boli predpokladané v osnove projektu pre jednotlivé etapy riešenia, postupne dospel k záveru, že je potrebné oblasť služobných zákrokov, ako aj využívanie donucovacích prostriedkov zdokonaľiť, tak v prospech samotných príslušníkov Policajného zboru, ktorí služobné zákroky realizujú, ako a v prospech tých osôb, voči ktorým služobný zákrok smeruje.

Riešiteľský kolektív bude aj naďalej aktívne pôsobiť v diskusiách ohľadom implementácie vyššie uvedených návrhov de lege ferenda, pričom je otvorený aj diskusii, ktorých cieľom bude navrhnúť ďalšie návrhy a to s cieľom zdokonalenia oblasti realizácie služobných zákrokov, či iných podporných aktivít, ktoré patria do kompetencie Policajného zboru.

Projektový tím APVV